

CỜ ĐỎ SAO VÀNG - BIỂU TƯỢNG THIÊNG LIÊNG CỦA DÂN TỘC VIỆT NAM

THIÊN LÝ

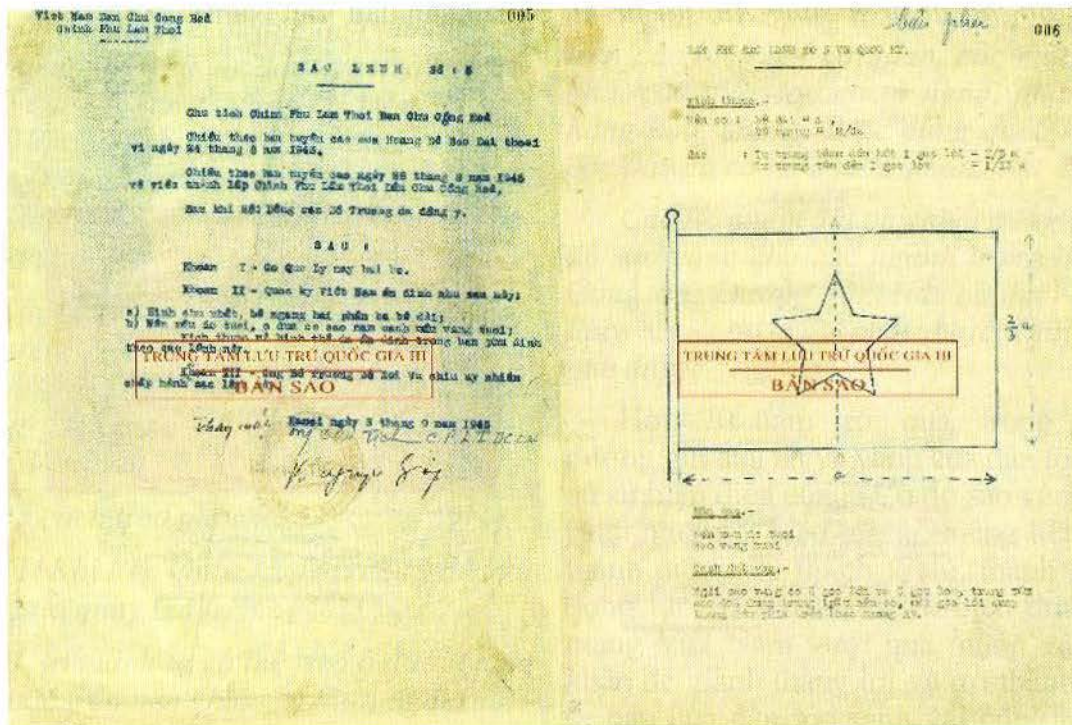
Trung tâm Lưu trữ quốc gia III

Quốc kỳ - biểu tượng, niềm tự hào của mỗi quốc gia. Quốc kỳ Việt Nam - Cờ đỏ sao vàng năm cánh là một biểu tượng thiêng liêng, mang một thông điệp riêng của dân tộc Việt Nam.

Cờ đỏ sao vàng năm cánh gắn liền với lịch sử đấu tranh anh dũng, kiên cường, bất khuất của nhân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh giành và giữ vững nền độc lập dân tộc. Xuất hiện trong phong trào cách mạng năm 1940 ở Nam Kỳ. Năm 1941, trong chương trình Việt Minh xác định “sau khi đánh đuổi được đế quốc Pháp, Nhật, sẽ

thành lập một chính phủ nhân dân của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa lấy lá cờ đỏ sao vàng năm cánh làm lá cờ toàn quốc”¹.

Cách mạng tháng Tám năm 1945 thắng lợi, chiếu theo Bản Tuyên cáo của Hoàng đế Bảo Đại thoái vị ngày 24/8/1945 và bản Tuyên cáo ngày 28/8/1945 về việc thành lập Chính phủ Lâm thời Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, ngày 05/9/1945, Bộ trưởng Bộ Nội vụ Võ Nguyên Giáp thay mặt Chủ tịch Chính phủ Lâm thời ký Sắc lệnh số 05-SL về việc bãi bỏ cờ quẻ ly và ấn định Quốc kỳ Việt Nam. Theo Khoản II của Sắc lệnh,

Sắc lệnh số: 05-SL ngày 05/9/1945 của Chủ tịch Chính phủ Lâm thời về việc bãi bỏ cờ quẻ ly và ấn định Quốc kỳ Việt Nam và Phụ lục mẫu Quốc kỳ kèm theo Sắc lệnh

Công bố - Khai thác phát huy giá trị tài liệu lưu trữ

Quốc kỳ Việt Nam được ấn định:

a) “Hình chữ nhật, bề ngang hai phần ba bề dài;

b) Nền màu đỏ tươi, ở giữa có sao năm cánh màu vàng tươi”²

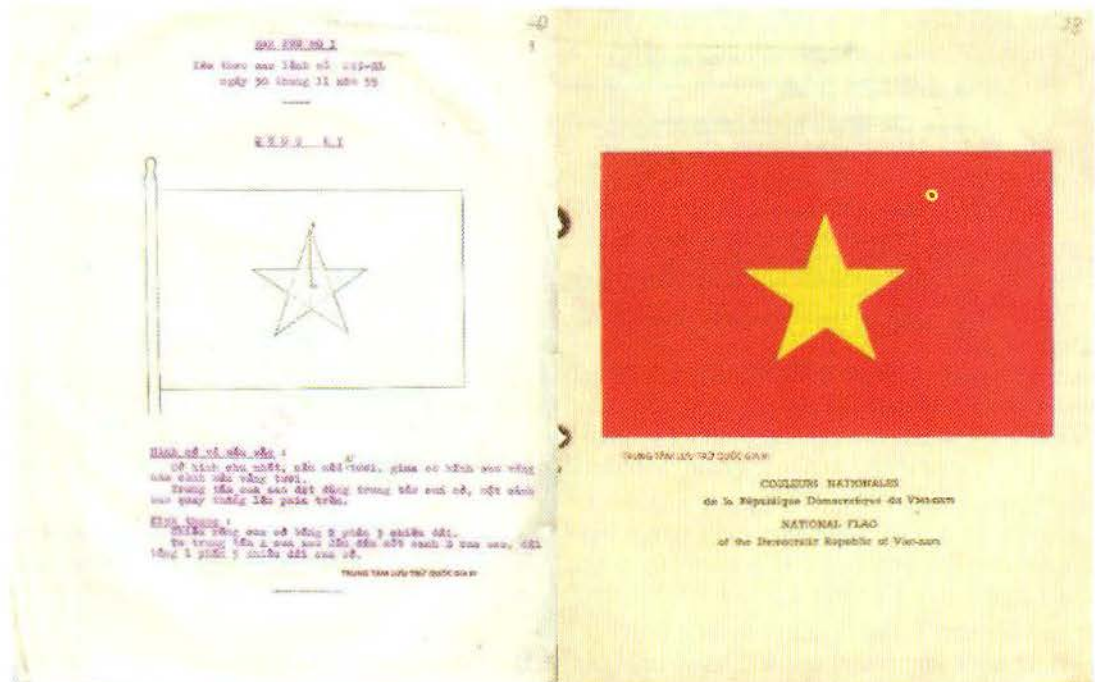
Nền cờ màu đỏ tượng trưng dòng máu đỏ, màu của nhiệt huyết, ý chí, niềm tin, “*tinh thần hy sinh chiến đấu cách mạng của nhân dân Việt Nam*”, ngôi sao màu vàng tượng trưng “ánh sáng của vai trò lãnh đạo cách mạng”⁴, là màu da vàng và năm cánh sao tượng trưng cho sự đoàn kết các tầng lớp nhân dân bao gồm sĩ, nông, công, thương, binh trong đại gia đình các dân tộc Việt Nam.

Tại kỳ họp thứ hai, Quốc hội Khóa I, ngày 31/10/1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trả lời chất vấn Đại biểu Quốc hội, khẳng định tâm vóc của cờ đỏ sao vàng: “*Lá cờ đỏ sao vàng đã nhuộm bao nhiêu máu chiến sĩ Việt Nam ở Nam Bộ và Nam Trung Bộ, đã đi từ Á sang Âu, lại từ Âu*

sang Á, tới đâu cũng được chào kính cẩn, bây giờ trừ khi cả 25 triệu đồng bào còn ra không ai có quyền gì mà đòi thay đổi nó”⁵.

Quốc kỳ Việt Nam nền đỏ sao vàng đã được Quốc hội Việt Nam chính thức công nhận trong bản Hiến pháp nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa thông qua ngày 09/11/1946: “*Cờ của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nền đỏ, giữa có sao vàng năm cánh*”.

Việc Chính phủ ban hành Sắc lệnh ấn định Quốc kỳ và được Quốc hội thông qua đã thể hiện tính thống nhất về mặt pháp lý đối với việc sử dụng quốc kỳ, quy định cũng như xác nhận đối với nhân dân và quốc tế về biểu tượng của dân tộc Việt Nam. Cờ đỏ sao vàng năm cánh được sử dụng trong tất cả các nghi lễ, các sự kiện quan trọng của nhà nước, trở thành biểu tượng thiêng liêng, đại diện cho sức mạnh tinh thần của dân tộc, thành niềm tự hào của nhân dân Việt Nam.

Phụ lục hình ảnh Quốc kỳ có chỉnh sửa về hình thức theo Sắc lệnh số: 249-SL ngày 30/11/1955

Trải qua quá trình phát triển của đất nước, của dân tộc, ở mỗi giai đoạn, lá cờ có thể được chỉnh sửa về hình thức để đẹp hơn và những quy định về sử dụng cũng có những điều chỉnh.

So với Quốc kỳ năm 1945, Quốc kỳ nền đỏ sao vàng theo mẫu năm 1956 có một chút điều chỉnh: “những cánh sao vàng từ nay không làm theo đường cong như trước mà làm theo đường thẳng”. Mặc dù vậy, hồn cốt của lá cờ và nội dung ý nghĩa của nó không hề thay đổi và trở thành một biểu tượng đẹp, ấn tượng, mang đậm nét dân tộc Việt.

Cùng với việc ban hành mẫu Quốc kỳ, năm 1956, thể lệ dùng Quốc kỳ cũng được Chính phủ quy định chặt chẽ.

“Quốc kỳ được dùng trong nhiều trường hợp khác nhau:

1/ Quốc kỳ có thể treo thường xuyên trong nhà ở những nơi trang trọng nhất;

2/ Quốc kỳ chỉ treo ngoài nhà những ngày lễ sau đây: Tết dương lịch; âm lịch, kỷ niệm tổng tuyển cử lần đầu tiên ngày 06/01; Ngày quốc tế lao động 01/5; kỷ niệm sinh nhật Hồ Chủ tịch 19/5; Quốc khánh 02/9; ... những ngày lễ khác cần treo Quốc kỳ thì sẽ có thông cáo của Chính phủ, UBHC tỉnh hoặc thành phố.

Các cơ quan, đoàn thể muốn nhân dân treo quốc kỳ phải đề nghị lên Chính phủ hoặc UBHC tỉnh, UBHC Thành phố, không được tự ý ra lệnh hoặc vận động nhân dân treo”.

Về cách treo quốc kỳ:

“1/ Khi treo Quốc kỳ phải chú ý để một cánh sao quay lên trên.

2/ Ảnh lãnh tụ có thể treo ở dưới Quốc kỳ, hoặc trên nền Quốc kỳ dưới ngôi sao.

3/ Treo quốc kỳ của ta với Quốc kỳ các nước bạn:

- Treo Quốc kỳ Việt Nam và một Quốc kỳ nước bạn: Người đứng đằng trước nhìn vào thì Quốc kỳ của ta ở bên tay phải, Quốc kỳ nước bạn bên tay trái...”.

Dùng Quốc kỳ về việc tang:

“1/ Khi có Quốc tang thì treo cờ rủ như sau: kéo cờ lên lưng chùng cột và giữ cờ cho không phát được.

2/ Quốc kỳ để phủ lên linh cữu những người chết trong những trường hợp sau đây:

- Người chết là quân nhân hy sinh trong chiến đấu.

- Người chết là người được Chính phủ quyết định làm lễ quốc tang”.

Các hình nền đỏ sao vàng, được in trên các băng huân chương, băng khen, giấy khen, thiệp chúc tết của các cấp chính quyền.

Bộ Quốc phòng Tổng Tư lệnh sẽ quy định các thể lệ dùng phù hiệu nền đỏ sao vàng của Quân đội.

Ngoài ra không được vẽ hình quốc kỳ trên các biển tên cơ quan, các mặt trước nhà, các giấy to của tư nhân, nhãn hiệu hàng hóa, không được dùng quốc kỳ làm cọc thuyền ca nô của tư nhân.

Các Bộ muốn đặt phù hiệu riêng có nền đỏ sao vàng cho các ngành trong Bộ như Công an, Đường sắt, Hải quan, Vận tải thủy, v.v... thì mẫu phải được Thủ tướng phê duyệt”⁶.

Hơn 70 năm trôi qua, trong chặng đường ghi dấu ấn vẻ vang của dân tộc luôn có sự hiện diện của lá Cờ đỏ sao vàng năm cánh như một biểu tượng thiêng liêng, trở thành niềm tin, thành ý chí, thành nguồn động lực có sức mạnh vô biên đưa cách mạng Việt Nam vượt qua muôn vàn khó khăn để giành thắng lợi và trở thành niềm tự hào của dân tộc sánh vai cùng bạn bè quốc tế. Ngày 07/5/1954, lá cờ đỏ sao vàng tung bay trên nóc hầm của tướng Đờ Cat-

tơ-ri xác nhận sự toàn thắng của quân dân Việt Nam trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Một lần nữa, vào 11 giờ 30 ngày 30/4/1975, lá cờ ấy lại phấp phới tung bay trên nóc Dinh Độc Lập khẳng định sự toàn thắng của chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử, giải phóng miền Nam. Ngày 02/7/1976, Quốc hội Việt Nam đã thống nhất thông qua Nghị quyết “Quốc kỳ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam nền đỏ, ở giữa có ngôi sao vàng năm cánh”.

Ngày nay, lá cờ đỏ sao vàng tiếp tục tung bay trong những ngày lễ trọng đại của dân tộc, trong những sự kiện quan trọng của đất nước, trên các đường phố, nhà nhà trong mỗi dịp tết đến, xuân về, trong ngày khai giảng năm học mới hay mỗi sáng thứ hai đầu tuần dưới các mái trường thân yêu... Hình ảnh lá cờ đỏ sao vàng tung bay đã minh chứng cho tự do, độc lập, toàn vẹn lãnh thổ của đất nước cũng như sự đoàn kết một nhà của toàn thể dân tộc ta. Vì vậy, mỗi người dân Việt Nam cần phải biết nâng niu, trân quý và ý thức giữ gìn biểu tượng thiêng liêng của dân tộc mình – Cờ đỏ sao vàng./.

Chú thích:

1. Văn kiện Đảng toàn tập, tập 7, NXBCTQG, H, 2000, tr150
2. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phủ Thủ tướng, Mục lục 1, Hồ sơ 01, tờ 05
3. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phủ Thủ tướng, Mục lục 2, Hồ sơ 15, tờ 62
4. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phủ Thủ tướng, Mục lục 2, Hồ sơ 15, tờ 62
5. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Quốc hội, Hồ sơ 04, tờ 25
6. Trung tâm Lưu trữ quốc gia III, Phòng Phủ Thủ tướng, Mục lục 2, Hồ sơ 590, tờ 11, 12

TRUNG TÂM LƯU TRỮ QUỐC GIA III _

(Tiếp theo trang 27)

Tuy nhiên, vẫn còn có những độc giả băn khoăn về một số thủ tục còn mang tính thủ công như phải viết tay vào phiếu yêu cầu, chưa được tiếp cận tài liệu đã qua thời gian giải mật theo quy định tại Luật Lưu trữ...

Trước nhu cầu thực tế và để nhanh chóng giải quyết được những vấn đề độc giả còn thắc mắc, thời gian qua Trung tâm Lưu trữ quốc gia III đã ứng dụng phần mềm quản lý tài liệu lưu trữ, các thủ tục hành chính phục vụ độc giả tại Phòng đọc đã được thực hiện một cách khoa học và thuận tiện.

3. Một số kiến nghị

Để đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu khai thác, sử dụng tài liệu của độc giả nói chung và độc giả người nước ngoài nói riêng, trong thời gian tới, đề nghị các cơ quan lưu trữ cần:

Một là, tăng cường công tác giải mật tài liệu lưu trữ để độc giả có thể tiếp cận thông tin từ tài liệu lưu trữ được đầy đủ và phong phú hơn.

Hai là, đồng thời tăng cường công tác số hóa tài liệu góp phần phục vụ độc giả nhanh chóng, cũng như hạn chế việc tiếp xúc trực tiếp tài liệu để kéo dài tuổi thọ của tài liệu.

Ba là, đối với các viên chức quản lý và phục vụ tại Phòng đọc Trung tâm Lưu trữ quốc gia III cần tiếp tục được tập huấn, bồi dưỡng nâng cao trình độ về chuyên môn, nghiệp vụ, ngoại ngữ, công nghệ thông tin, góp phần nâng cao hiệu quả công tác phục vụ độc giả người nước ngoài đến khai thác tài liệu tại Trung tâm.

Bốn là, Cục Văn thư và Lưu trữ nhà nước, các Trung tâm lưu trữ, Phòng đọc... trong toàn hệ thống cần tiếp tục cải cách thủ tục hành chính theo xu hướng cách mạng công nghệ 4.0 để phục vụ tốt hơn nhiệm vụ chính trị được giao./.